

**DOSSIER COOPERACIÓ ACTIVA ONGD
AL CAMP DE TARRAGONA
I TERRES DE L'EBRE 2015**

**DOSSIER COOPERACIÓ ACTIVA ONGD
AL CAMP DE TARRAGONA
I TERRES DE L'EBRE 2015**

INDEX

1. Sobre la nostra entitat

1.1 Qui som	7
1.2 Visió	8
1.3 On actuem	8
1.4 Com treballem	9

2. Memòria d'activitats

2.1 PROGRAMA I: Bona governança i desenvolupament comunitari a Touba Mboul

Actuació 1: Procés de dinamització, creació i legalització d'entitats de desenvolupament local..... 14

Actuació 2: Xarxes entre entitats de desenvolupament local, administració i l'ONGD 15

2.2 PROGRAMA II: Accés universal a l'educació a Diawré i Touba Mboul

Actuació 1: Enviament material escolar als/les alumnes de les Ecoles Elementaires de Diawré i Diawé..... 17

Actuació 2: Esplai educatiu: activitats artístiques, esportives i educació en valors 18

Actuació 3: Reforç escolar: Millora de les competències bàsiques lingüístiques i en matemàtiques per alumnes d'educació primària a Diawré i Diawé Sérère..... 20

2.3 PROGRAMA III: Millorar l'abast i eficiència de la xarxa d'atenció primària a Touba Mboul

Actuació 1: Col·laboració de professionals sanitaris catalans i l'equip de la xarxa sanitària de Touba Mboul ... 22

Actuació 2: Rehabilitació edifici i equipament Poste de Santé de Diawré..... 23

Actuació 3: Serveis de consulta regular en Atenció Primària i salut maternal als nuclis de Diawré, Diawé i Keur Madiop.. 25

Actuació 4: Jornades de consultació gratuïta, i entrega de medicaments per a persones sense recursos 26

Actuació 5: Formació i Assessorament a professionals del Poste de Santé de Diawré 27

2.4 PROGRAMA IV: Prevenció i salut pública	28
Actuació 1: Accions sensibilització (higiene, alimentació, infermetats transmissió sexual, etc)	29
Actuació 2: Posada en marxa i gestió xarxa de farmàcies comunitàries a Diawré i d'altres poblacions de Touba Mboul....	30
2.5 PROGRAMA V: Emprenedoria econòmica i sobirania alimentària	32
Actuació 1: Accions de micro-mecenatge per a iniciatives agropecuàries i sobirania alimentària.....	32
Actuació 2: Granja avícola descentralitzada gestionada per una cooperativa de dones.....	33
2.6 PROGRAMA VI: Educació per al desenvolupament	34
Actuació 1: Operació Àfrica des del Camp de Tarragona i Terres de l'Ebre	35
Actuació 2: L'altre Senegal: Àfrica i una altra manera de fer cooperació internacional	36
Actuació 3: Contes del món	37
Actuació 4: Taller drets humans.....	37

1. SOBRE LA NOSTRA ENTITAT

1.1 Qui som

Les persones arribades amb la immigració a Catalunya i que provenen d'una mateixa població han anat creant associacions. Aquestes, sovint, tenen com a principal finalitat intervencions de cooperació internacional -enviament de material i finançament d'accions solidàries- a les seves poblacions d'origen.

Aquesta tasca -malgrat que en comparació amb la publicitat i suport al finançament que es dona a intervencions de grans ONGES no s'ha visualitzat gaire- ha tingut, principalment a les àrees rurals, un gran impacte positiu, fent-hi arribar material -ambulàncies, medicaments, material escolar, informàtic, etc.-, i construint i millorant equipaments bàsics comunitaris -ambulatoris, escoles, etc.

L'equip de Cooperació Activa en cooperació internacional el formem persones que hem col·laborat com a voluntaris en algunes d'aquestes entitats, principalment del Senegal, així com per professionals en els àmbits d'intervenció dels nostres projectes -ara mateix sanitat, bona governança, educació, empreudoria i sobirania alimentària- que tenim com a principal objectiu millorar l'eficàcia i abast d'aquestes accions, així com promoure un tipus de cooperació que fomenti la inversió i execució

de projectes productius i socials sostenibles i la creació de vincles culturals i tècnics de cooperació entre Catalunya i els països en els quals treballem.

L'any 2013, amb aquesta intenció, vam fomentar la creació d'entitats de desenvolupament local a la regió senegalesa de Diourbel -per a que aquestes poguessin actuar com a contraparts allà- que agrupessin als seus veïns i veïnes, per a que ells/es mateixos/es fossin qui establissin les seves necessitats, plantegessin alternatives i es comprometessin a implicar-se de manera voluntària en la implementació d'accions d'abast comunitari.

Una manera de fer que cerca una major corresponsabilitat dels membres d'aquestes comunitats envers els projectes a implementar i la seva sostenibilitat, front la dependència de recursos de la Unió Europea i altres llocs del món.

Assolida aquesta primera fase, amb la participació com a dinamitzadors al Senegal de persones provinents de la diàspora senegalesa residents a Catalunya i la creació de l'Association pour le developpement de Diawré, durant les edicions 2014 i 2015, fins a 18 professionals dels àmbits Sanitari, educatiu i desenvolupament agrari ens hem desplaçat al municipi de Touba Mboul per a iniciar diversos projectes conjuntament amb voluntaris de l'Association pour le developpement de Diawré, comptant en dos dels programes implementats amb la col·laboració i cofinançament de l'Agència Catalana de Cooperació al desenvolupament (ACCD) i la URV Solidària.

1.2 Visió

Des de Cooperació Activa al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre defensem una concepció del desenvolupament i la cooperació centrada en les relacions humanes, la importància de la reciprocitat, la empatia i l'establiment de vincles entre totes les societats, aprenent unes de les altres.

Pretenem a través de les nostres intervencions, des del respecte a la diversitat cultural i ecològica, fomentar la creació d'oportunitats de desenvolupament personal i social a partir de la trobada, intercanvi i la cooperació entre persones.

1.3 On actuem

L'àmbit d'actuació de Cooperació Activa en cooperació internacional són les comunitats rurals del Senegal, principalment aquelles on hi ha índexs més baixos de desenvolupament humà, és a dir, indicadors que reflecteixin condicions sanitàries, educatives i de desenvolupament socioeconòmic més febles.

Aquest és el cas d'algunes de les poblacions de la regió central de Diourbel, i especialment les zones rurals de Mbacke. Aquesta zona, prioritàriament el municipi rural de Touba Mboul, serà on desenvoluparem el nostres projectes entre els anys 2013 i 2018.

Es tracta d'un municipi format per unes 22 poblacions, que totes juntes sumen uns 16.000 habitants. En aquestes hi conviuen en harmonia persones de les ètnies wòlof, serer i fular, sent freqüent que hi hagi predomini d'una d'aquestes ètnies en cadascun d'aquests nuclis, encara que en tots podem trobar famílies dels tres grups ètnics.

La seva població està molt disseminada, estenent-se al voltant d'uns 25 km, i viu principalment de la ramaderia i el cultiu del cacauet i la síndria, així com altres cultius d'autoconsum; blat de moro, mongetes, etc.

Aquestes activitats únicament es duen a terme a l'estiu, aprofitant els tres mesos de pluges. La resta

de l'any, per manca d'aigua, no existeix pràcticament activitat econòmica. La quasi totalitat dels seus ingressos, per tant, provenen bé dels beneficis de la venda d'aquests cultius d'estiu, o bé de les remeses de diners que els fan arribar membres de les seves famílies emigrats a ciutats del Senegal -amb una situació d'atur important- o a Europa.

Durant 8 mesos quasi no hi ha opcions per treballar a la zona i, fins i tot, les persones que es dediquen a la ramaderia es limiten a mantenir amb vida als animals, donant-los el pinso just i cercant pastos, ja que no es poden permetre donar-los el que necessitarien per engrèixar-los.

Per això, a banda d'implementar projectes per afavorir el desenvolupament d'una xarxa d'atenció primària i un major accés a l'educació obligatòria, una de les nostres prioritats és el foment de cooperatives productives.

Una temporada dolenta de pluges, una plaga, o un preu molt baix de la collita, suposa l'absència de recursos econòmics durant tot l'any per a molts dels seus habitants. Fins i tot, havent-hi una collita normal, ens trobem que aquesta no permet a moltes famílies cobrir les despeses per anar al metge ni comprar el material escolar necessari per als seus fills.

Quants més pares i mares tinguin recursos propis, a banda d'assegurar una alimentació i els ingressos suficients per a mantenir unes condicions dignes de vida, menys diners haurem de destinar a cobrir aquestes

necessitats bàsiques en educació i sanitat, i més viable serà implementar sistemes més eficients i sostenibles en aquests àmbits.

Cinc anys és el temps mínim que hem considerat necessari per a la consolidació d'un marc d'autoorganització adient, un millor coneixement de les necessitats de la zona, inici de pilots en els àmbits sanitari, educació i emprenedoria, i replicabilitat dels mateixos en d'altres poblacions veïnes.

1.4 Com treballem

Els tres eixos sobre els que basem les nostres intervencions són:

1.4.1 El desenvolupament comunitari

Treballem amb entitats locals, i donem recolzament a la creació d'associacions de desenvolupament local i cooperatives que agrupin als seus veïns i veïnes, per a que siguin ells/es mateixos/es qui diagnostiquin i estableixin quines són les seves principals necessitats, proposades per a pal·liar-les i prioritzin les accions a dur a terme.

Els membres d'aquestes comunitats dediquen també una part del seu temps i fiquen les seves competències de forma gratuïta per a poder posar en marxa aquells projectes que hem acordat conjuntament.

1.4.2 Simetria

Plantegem els nostres projectes com a processos de cooperació simètrica, basats en l'aprenentatge mutu, i la col·laboració entre persones i professionals de les zones a les que actuem i els nostres voluntaris al Camp de Tarragona, Terres de l'Ebre i resta de Catalunya.

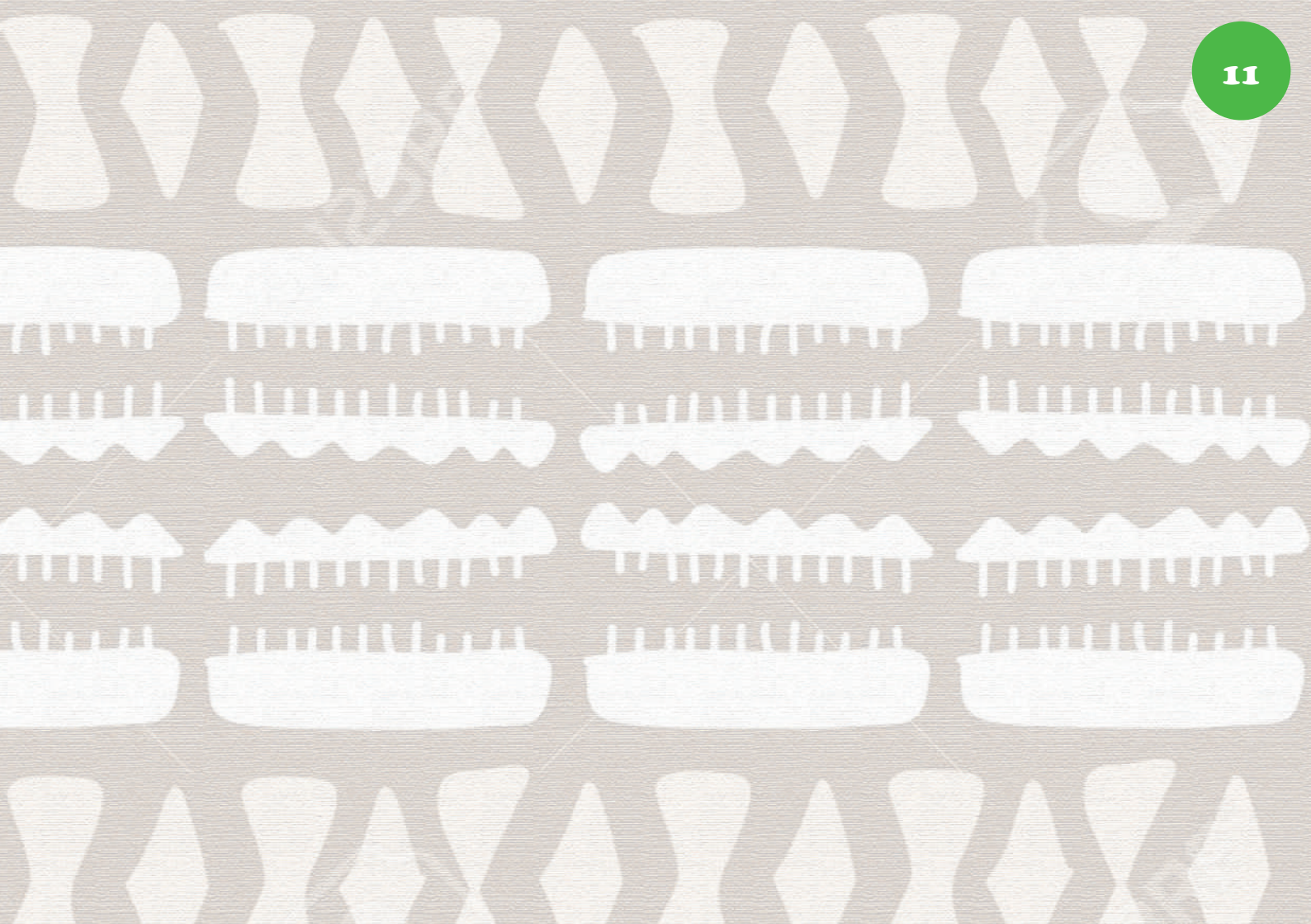
Pensem que és fonamental disminuir la dependència d'una cooperació basada en l'arribada de recursos externs, i que tenen que ser les pròpies comunitats beneficiàries dels projectes i les autoritats de les comunitats on s'ubiquen, els responsables de liderar-los, i establir les línies mestres per al seu desenvolupament.

1.4.3 Sostenibilitat

Els projectes que recolzem basen la seva continuïtat en la seva sostenibilitat, i capacitat autònoma de gestió. Això vol dir que, si bé inicialment la nostra entitat aporta els recursos econòmics i assessorament professional necessaris per engegar-los, els projectes s'han d'autofinançar i la seva gestió ha d'anar a càrrec de la mateixa comunitat local beneficiària.

Per això, més que grans accions espectaculars, els nostres projectes es van desplegant en el temps en diferents fases, atenent a la seva operativitat des del inici dels mateixos, però amb previsió d'ampliar-se o créixer atenent les possibilitats que ofereix l'entorn; sinèrgies amb d'altres actors d'àmbit públic, privat i/o associatiu i receptivitat dels resultats d'aquests projectes entre la població local.

2. MEMORIA D'ACTIVITATS

Programes, projectes i actuacions de Cooperació Internacional a Senegal

1. BONA GOVERNANÇA I DESENVOLUPAMENT COMUNITARI

1.1 Procés de dinamització, creació i legalització d'entitats de desenvolupament local

1.2 Xarxes de col·laboració entre entitats de desenvolupament local, administració i l'ONGD

2. ACCÉS UNIVERSAL A L'EDUCACIÓ

2.1 Donació de material escolar a l'École Elementaire de Diawré i de Diawé Sérère

2.2 Esplai d'estiu: activitats artístiques, esportives i educació en valors

2.3 Reforç escolar: Millora de les competències lingüístiques i en matemàtiques per alumnes d'educació primària

3. MILLORAR DE L'ABAST I EFICIÈNCIA XARXA ATENCIÓ PRIMÀRIA A TOUBA MBOUL

3.1 Col·laboració de professionals sanitaris catalans amb l'equip sanitari de Touba Mboul

3.2 Rehabilitació edifici i equipament Poste de Santé de Diawré

3.3 Serveis regulars d'Atenció primària i salut materno-infantil a Diawré, Diawé i Keur Madiop

3.4 Jornades de consultació gratuïta, i entrega medicaments, per a persones sense recursos

3.5 Formació i assessorament a professionals del Poste de Santé de Diawré

4. PREVENCIÓ I SALUT COMUNITÀRIA

4.1 Accions sensibilització: higiene, alimentació, infeccions transmissibles sexuals, etc.

4.2 Posada en marxa i gestió xarxa de farmàcies comunitàries a Diawré i d'altres poblacions de Touba Mboul

5. EMPRENEDORIA I SOBERANIA ALIMENTÀRIA

5.1 EMPRENEDORIA

5.1.1 Accions de micro-mecenatge per a iniciatives agropecuàries i sobirania alimentària

5.2 SOBERANIA ALIMENTÀRIA

5.2.1 Granja avícola descentralitzada gestionada per una cooperativa de dones

6 EDUCACIÓ PER AL DESENVOLUPAMENT

6.1 Operació Àfrica des del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre

6.2 L'altre Senegal: Àfrica i una altra manera de fer cooperació internacional

6.3 Contes del món.

6.4 Taller drets humans

PROGRAMA I: BONA GOVERNANÇA I DESENVOLUPAMENT COMUNITARI A TOUBA MBOUL

Per a una correcta redistribució dels recursos actuals a la zona on actuem (Touba Mboul), i els que puguin arribar en un futur immediat, és fonamental que existeixi un teixit social que permeti identificar les seves necessitats immediates i decidir com cobrir-les, així com assegurar que els projectes incidiran i arribaran als sectors més febles de la població i ajudaran a millorar la seva situació des d'un enfocament de sostenibilitat.

A Cooperació Activa fomentem la creació d'entitats de desenvolupament local –que vindrien a ser com una mena d'Associacions de veïns aquí a Catalunya– que agrupin a totes les famílies dels nuclis en els que treballem. Aquestes es reuneixen per a debatre sobre els temes a tractar i projectes a implementar, i alhora exerceixen pressió envers les administracions locals per a exigir el seu suport en l'execució d'actuacions de caire comunitari.

Per tal d'afavorir la replicabilitat d'aquests projectes a poblacions veïnes, així com establir accions d'abast territorial més ampli, promovem també la creació de cooperatives productives i federacions d'aquestes entitats veïnals que –garantint la participació i capacitat de

decisió a nivell local i des d'un enfocament de respecte als drets humans i igualtat de gènere- contribueixin a mancomunat serveis, optimitzar recursos, establir estratègies conjuntes de difusió i, si s'escau, de pressió.

ACTUACIÓ 1: Procés de dinamització, creació i legalització d'entitats de desenvolupament local

Tècnics de Cooperació Activa –de la diàspora senegalesa resident a Salou, provinents de la comunitat beneficiària- promouen, assessoraren i –durant l'estiu i els mesos de gener, febrer i març- formen part dels equips de dinamització que treballen en la creació i legalització d'entitats de desenvolupament local i cooperatives productives que agrupin a la majoria de les famílies dels veïns i veïnes de les 22 comunitats rurals que formen part del municipi de Touba Mboul, així com de federacions entre elles.

Actualment la nostra entitat té subscrit un conveni de col·laboració amb l' ASSOCIATION POUR LE DEVELOPPEMENT DE DIAWRÉ KOUTA, l'ASSOCIATION DES JEUNES UNIS DE DIAWÉ SÉRÈRE i la FEDERATION POUR LE

DEVELOPPEMENT DE TOUBA MBOUL. Les tasques a duu a terme per aquestes entitats de desenvolupament local són les d'establir quines són les necessitats que es tenen que cobrir, activitats o projectes a desenvolupar per a aconseguir-lo i prioritzar la seva execució, així com posar a disponibilitat dels projectes triats conjuntament una part del temps dels seus membres –gratuïtament- per a facilitar la seva execució.

Totes les accions dutes a terme per COOPERACIÓ ACTIVA AL CAMP DE TARRAGONA en aquestes poblacions compten amb la supervisió i suport d'aquestes entitats. Més enllà de suggerir i introduir millores, aquestes entitats de desenvolupament local han d'esdevenir un mitjà de bona governança, impulsant projectes propis, pressionant a les administracions pertinents per a que interveïni a la zona i monitoritzant aquestes intervencions en l'àmbit dels serveis socials bàsics per tal d'assegurar un més eficient i eficaç accés als mateixos.

Des de COOPERACIÓ ACTIVA, un expert –especialista en economia del bé comú- els hi dona assessorament en aquest àmbit, i els ajudem en la creació d'indicadors i ei-

nes per tal de tractar d'establir l'abast de l'acompliment d'objectius, monitorització de les mesures adoptades, així com avaluació del seu impacte en les condicions de vida de la població i definició de noves millores.

ACTUACIÓ 2: Xarxes de col·laboració entre entitats de desenvolupament local, administració i l'ONGD

Aprofitant l'estada dels nostres equips de cooperants durant els estius del 2014 i 2015, i l'execució conjunta de projectes amb l'Association pour le Developpement de Diawré Kouta i l'Association des Jeunes Unis de Diawré Sérère, hem procedit a formalitzar tota una sèrie de convenis i acords de col·laboració amb d'altres entitats i administracions, per tal d'establir dinàmiques de treball en xarxa, i millorar l'abast i eficiència de les tasques que desenvolupem dins l'àmbit territorial de Touba Mboul i el departament de Mbacke.

També s'ha demanat suport a diferents experts locals, principalment de l'administració, i informat i demanat el suport a diverses autoritats del municipi i la regió. Aquests serien els casos de l'equip de govern de l'Ajuntament de Touba Mboul, el governador (prefecte) de la regió de Diourbel, la responsable de la Regió sanitària de Mbacke i la inspecció d'ensenyament en educació primària del Departament de Mbacke.

Per àmbits, els convenis i acords de col·laboració establerts serien:

- Educació:
 - Ecole Elementaire de Diawé Kouta.
 - Ecole Elementaire de Diawé Sérère.
 - Inspection de l'éducation du departament de Mbacke
- Sanitat:
 - Poste de Santé de Touba Mboul
 - Regió sanitària de Mbacke
 - Emprenedoria i sobirania alimentaria:
 - Centre Avícola nacional del Senegal

Arran del treball en xarxa amb aquests agents i la recerca de cooperació entre Catalunya i Senegal en aquests àmbits, a través de la presentació de COOPERACIÓ ACTIVA de projectes a convocatòries de subvencions amb

concurrència competitiva, comptem per a les edicions del 2015-16 també amb les col·laboracions de:

- L'Agència Catalana de Cooperació al desenvolupament (ACCD) per a la implementació del projecte Millora de l'Abast i eficiència de la Xarxa d'atenció primària al municipi de Touba Mboul.
- URV Solidària, per a la implementació del projecte Granja avícola descentralitzada gestionada per dones amb sense recursos econòmics del municipi de Touba Mboul.

A mesura que els projectes es vagin desplegant, s'anirà accentuant aquest treball en xarxa, així com, atenent a les necessitats de cadascun d'ells, implicant a d'altres agents que puguin ser rellevants per al seu desenvolupament.

PROGRAMA II: ACCÉS UNIVER-SAL A L'EDUCACIÓ A DIAWRÉ I TOUBA MBOUL

Un dels pilars des d'on s'ha de construir el canvi i una opció de futur millor és l'educació dels nens i nenes. La població de Diawré i el conjunt de poblacions que formen part de Touba Mboul, viuen principalment d'una economia basada en l'autoconsum i la venda dels cultius produïts a l'estiu.

L'època de treball al camp, a la que participen de forma activa els nens i les nenes de més de vuit anys, coincideix amb el període de vacances escolars, factor que permet compatibilitzar l'escolarització i aquesta ajuda en l'àmbit de l'economia familiar.

Això ha facilitat que, després de tota una sèrie d'accions de sensibilització, el govern escolar de L'Ecole Elementaire de Diawré i l'Association pour le Developpement de Diawré hagin aconseguit una de les taxes d'absentisme més baixes de la zona, i amb els millors resultats acadèmics de les 22 poblacions que formen part del municipi de Touba Mboul.

Malgrat això, la manca d'alternatives econòmiques genera poca confiança entre les famílies sobre les opcions que aquesta escolarització obre als/les seus/ves fills i filles. A més, en cas d'accedir a graus superiors, com ara

la secundària, no existeix transport que permeti residir a qualsevol de les poblacions de Touba Mboul i anar a estudiar a l'institut de la capital del departament, que es troba a la ciutat de Mbacke.

A això s'han de sumar algunes particularitats del sistema educatiu del Senegal, com ara que el francès sigui la llengua oficial d'escolarització, malgrat que no la utilitzen gairebé mai a la seva vida quotidiana, i de la qual també hauran de superar un examen per a poder accedir a la secundària.

Quant a l'educació obligatòria, malgrat les millores aconseguides, hi ha moltes més a assolir encara, com la total (100%) escolarització dels nens i les nenes entre 6 i 12 anys, de la que no participen, d'una banda, alguns menors que únicament acudeixen a la Daara (escola corànica), i d'altres que ajuden en l'economia familiar, especialment en tasques ramaderes, a les que es dediquen principalment famílies d'ètnia sérèr i Peul.

Per a aquestes darreres hi ha previst implementar un projecte de mediació cultural per a cercar vies que facilitin l'alfabetització dels seus fills i filles, establint programes educatius alternatius als existents, consensuats amb les famílies, entenent que els actuals no han aconseguit seduir-les.

Ara mateix, des de Cooperació Activa, els projectes en l'àmbit educatiu es centren en: donar suport a l'Associació de Pares i Mares del Centre donant-los material escolar

per evitar que aquest sigui un obstacle, o factor diferenciador entre els/les alumnes; tallers i activitats amb les famílies i els nens i nenes –amb voluntariat a l'estiu– per incidir en la importància de l'escolarització i les eines que et dona per aprofitar alternatives d'ocupació i de desenvolupament personal, així com d'altres activitats de lleure de caire artístic i esportiu, així com en adquirir un transport escolar que permeti als nens i nenes de Touba Mboul que accedeixen a la secundària, anar a l'institut de Mbacke.

Actuació 1: Enviament de material escolar als/les alumnes de l'Ecole Elementaire de Diawré Kouta i Diawé Sérère.

Durant els cursos 2013-14, 2014-15 i 2015-16 Cooperació Activa ha fet entrega de kits escolars, integrats per carteres, llibretes, llapis, colors, gomes d'esborrar, màquines de fer punta i cantimplors, a més d'altre material a socialitzar com ara compassos, regles i materials per activitats artístiques, als/les alumnes de l'Ecole Elementaire de Diawré Kouta i de l'Ecole Elementaire de Diawé Sérère.

La intenció de dotar amb un kit bàsic a tots els escolars és que es visualitzin menys a l'escola de primària les diferències econòmiques entre les famílies, especialment les que tenen la seva arrel en les possibilitats econòmiques de que gaudeixen aquelles que tenen membres que han emigrat a Europa.

Cooperació Activa s'ha compromès en fer arribar tots els anys aquest kit als nens i nenes d'aquests dos centres de primària, facilitant així que els fills i filles de les famílies amb menys recursos puguin disposar de material educatiu bàsic, i atenent a que existeix un equip local de professorat molt ben preparat i motivat que garanteix una educació d'excel·lència durant aquesta etapa a l'educació obligatòria.

En aquesta línia, aquest 2015, la relació de material donat seria:

- 1000 bolígrafs.
- 1000 llapis
- 200 llibretes.
- 20 compassos.
- 200 maquinetes de fer punta.
- 400 gomes d'esborrar.
- 30 conjunts llapis color (12 uni.)
- 200 agendes escolars
- 5 pilotes de fútbol.

Actuació 2: Esplai d'estiu: activitats artístiques, esportives i educació en valors

Entre els dies 27 de juliol i 28 d'agost, dos voluntaris de Catalunya i dos voluntaris (amb formació de magisteri) del Senegal, han treballat amb els nens i nenes de Diawré i Diawé d'entre 6 i 12 anys diverses dimensions relacionades amb la creativitat, la millora de l'expressió corporal, esport i l'educació en valors.

Al sistema educatiu del Senegal és molt important la disciplina, això ha permès millorar aspectes com la

puntualitat i assistència a l'escola, així com d'altres relacionats amb el respecte al professorat i l'acompliment d'objectius instrumentals de caire acadèmic.

D'altra banda, ens hem trobat que l'èmfasi en aquesta forma de fer sovint dificulta expressar d'altres vessants com l'espontaneïtat, creativitat i el desenvolupament d'una coresponsabilitat dels/les alumnes en el seu procés d'aprenentatge.

Per tot això hem destinat tota una sèrie de tallers per a treballar aquestes dimensions, sense per això contradir l'assoliment dels objectius acadèmics establerts que s'inclouen en l'actuació 3.

Entre les activitats dutes a terme n'hi ha hagut:

1 – Activitats artístiques i musicals: Hem treballat tallers de manualitats, pintura i d'expressió, com ara exercicis de creació literària. També durant l'estiu els nens i nenes han après diferents cançons, i les han interpretat.

2 – Exercicis d'expressió corporal: Per relaxar, ajudar-los a millorar la seva expressió gestual i a superar la timidesa, hem dut a terme diferents exercicis i jocs on hem treballat la coordinació, expressió i consciència del cos i els diferents sentits que hi tenim.

3 – Teatre: De manera col·laborativa amb els alumnes de primària de Diawé i Diawré hem creat un guió de teatre per treballar els estereotips que des de Senegal es tenen

dels toubabs (Europeus i/o Occidentals) i reflexionar sobre diferents valors i maneres de fer que ens apropen i ens allunyen.

La intenció era desmitificar algunes creences sobre Europa, principalment relacionades amb els avantatges d'una societat consumista i on els diners són el més important, i posar en valor aspectes socioculturals i maneres de fer al Senegal, que front aquests valors materialistes passen inadvertits.

A banda de representar aquesta obra, aquesta ha servit per treballar i millorar les seves competències en lecto-escritura, francès, així com per treballar sobre els di-

ferents valors que es recullen en aquesta obra: empatia, corresponsabilitat, autoestima, etc.

4 – Activitats esportives: Principalment ens hem centrat en facilitar la incorporació de les nenes a pràctiques esportives com ara el futbol i el voleibol. Per a fer-ho, d'una banda, organitzàvem partits femenins i, d'altra banda, creàvem equips mixtes per afavorir dinàmiques cooperatives entre nens i nenes d'un mateix equip.

Actuació 3: Reforç escolar: Millora de les competències bàsiques en idiomes i matemàtiques per alumnes d'educació primària de Diawré Kouta i Diawé Sérère

Per accedir a l'ensenyament no obligatori els/les estudiants de primària al Senegal necessiten -a banda d'aprovar tots els cursos del seu cicle- superar com a mena de revàlida o prova d'accés, que inclou un examen de nivell de francès i un altre de matemàtiques.

A Cooperació Activa pensem que, més enllà de l'escolarització obligatòria, és molt important augmentar la ràtio de persones que accedeixen també a l'educació secundària i universitària, ja que és la que veritablement els obre portes per a poder optar a d'altres sortides laborals a les actualment existents a les poblacions de Touba Mboul.

Per això donem suport a l'equip de professorat local en el desplegament d'un programa de suport extra-escolar en aquestes matèries, que de manera voluntària imparteixen mestres del centre fora d'horari escolar: una mitjana de 4 hores a la setmana, en acabar l'horari lectiu oficial.

Treballem també aquestes matèries des d'una vessant més lúdica, a través de diversos jocs didàctics relacionats amb la pràctica d'idiomes i matemàtiques que permeten guanyar vocabulari i retenir conceptes de manera lúdica.

PROGRAMA III: MILLORAR DE L'ABAST I EFICIÈNCIA DE LA XARXA D'ATENCIÓ PRIMÀRIA A TOUBA MBOUL

L'Estat del Senegal és un dels principals benefactors d'Àfrica en matèria de cooperació internacional, incloent-hi els recursos destinats a aquesta des de Catalunya –on és país prioritari- i l'Estat Espanyol. L'àmbit sanitari sovint ha estat el dipositari d'aquestes intervencions, principalment afavorint la construcció d'hospitals i la formació de personal sanitari local. La Universitat Rovira i Virgili, per agafar un exemple proper al nostre àmbit territorial d'intervenció a Catalunya, és una d'aquestes institucions que –a més de col·laborar amb la nostra entitat- ha desenvolupat programes sanitaris de formació adreçats a professionals sanitaris de l'hospital de Touba.

Ens trobem que, d'una banda, existeix una bona xarxa d'equipaments sanitaris –si bé situats principalment a

les grans ciutats-, personal sanitari qualificat, així com programes d'atenció i prevenció en matèria sanitària ben formulats. D'altra banda, en no ser gratuïta l'assistència sanitària al Senegal –limitant l'accés a les persones amb menys ingressos- proliferen –principalment a les capitals- els centres sanitaris privats, mentre l'assistència primària –especialment a l'àmbit rural- pública està molt menys desenvolupada, i quasi no disposa de recursos.

Aquest és el cas de la zona a la que intervenim, Touba Mboul, on hi havia un infermer i una matrona per atendre les necessitats de 22 poblacions en un radi de 25 quilòmetres, i que agrupen a uns 16.000 habitants. La xarxa pública, per atendre aquesta població, comptava únicament amb una mena d'ambulatori molt bàsic –amb sis espais; consulta de d'infermeria, consulta ginecològica, sala de parts, sala de cures i farmàcia- situat a la població de Touba Mboul, i una ambulància amb la que es desplacen a les poblacions dels voltants per atendre i traslladar casos urgents, així com per fer-hi –una vegada al mes- consultoria i accions de vacunació.

La situació vindria definida per la manca de mitjans tant materials com de recursos humans. Les distàncies respecte a l'ambulatori de les poblacions que envolten Touba Mboul i manca d'infraestructures bàsiques com carretera asfaltada i absència de vehicles a motor, a més, dificulten que moltes persones que es troben malaltes i dones que es fiquen de part puguin ser traslladades allà per rebre atenció mèdica.

Tot això en un context de població amb pocs ingressos, molta de la qual renuncia a anar al metge si no és una situació que perceben com a molt greu, casos en els que la “xarxa familiar” i la “comunitat” –normalment- ajuda a pagar una part del cost de la consulta i la medicació receptada. Això provoca que, en els casos que així succeeix, s'acudeixi al metge quant la malaltia està molt avançada, i la persona es veu incapaç de seguir les seves rutines, encarint el seu tractament i allargant el seu període de recuperació.

D'altra banda, controls rutinaris, com ara prendre's la tensió, mirar-se el sucre, o vacunar-se, resultaven molts complicats bé per haver-se de traslladar a Touba Mboul, bé perquè únicament ho podien fer el dia programat mensualment –amb consultes sovint congestionades- que ve l'ambulància.

Ens trobem així que, si bé en teoria hi ha un programa –consulta, vacunació, trasllat en ambulància, etc- que cobreix les necessitats de la zona, a la pràctica –per totes aquestes raons- és impossible dur-lo

a terme amb eficàcia. Per això, desde Cooperació Activa, estem treballant amb els professionals sanitaris de la zona i entitats que agrupen als veïns de les poblacions de Touba Mboul per a millorar i ampliar l'abast de la xarxa d'atenció primària existent; obertura d'ambulatoris a d'altres poblacions (actualment Diawré, Diawé i Keur Madiop), formació bàsica de personal sanitari i ampliació del personal qualificat disponible (1 infermera, 1 matrona i dos assistents vinculats a la nostra entitat), accés més barat als medicaments (creació d'una xarxa de farmàcies comunitàries), així com en facilitar –incorporant als nostres professionals i treballant amb xarxa amb el Poste de Santé públic- el desenvolupament del propi programa –sensibilització, prevenció, etc- previst per les autoritats de la regió Sanitaria, i que per manca de mitjans no acaba de desplegar-se com caldria.

Actuació 1: Col·laboració de professionals sanitaris catalans i l'equip de la xarxa sanitària de Touba Mboul

Un equip de sanitaris catalans -1 metge generalista, 9 infermeres, 1 especialista en salut pública, un especialista en farmàcia i 2 agents comunitaris de salut- acompanyaren durant els mesos d'estiu dels anys 2014 i 2015 a l'equip sanitari del Poste de Santé de Touba Mboul en el desenvolupament de les seves tasques quotidianes: consultació, vacunació, sensibilització i visites a domi-

cili a Touba Mboul i les 22 poblacions que formen part d'aquest municipi.

Aquest acompanyament, en la seva fase inicial al 2014, tenia per objecte conèixer de primera mà la feina que realitza l'equip local –format per 1 infermer, 1 matrona i 5 auxiliars- i els mitjans de que disposen, així com donar-los recolzament en el desenvolupament d'accions previstes dins del seu Pla d'Actuació, però que per manca de personal preparat -1 infermer per a 16000 habitants- els és impossible duu a terme.

Arran d'aquesta presa de contacte inicial vam dissenyar el projecte “Millora de l'abast i eficàcia de la xarxa d'atenció primària del municipi de Touba Mboul” que va ser presentat i aprovat per l'Agència Catalana de Cooperació al desenvolupament (ACCD) en aquesta edició 2015-16, i en el qual participen

també en xarxa l'Ajuntament de Touba Mboul, el Poste de Santé de Touba Mboul i tres entitats veïnals de comunitats rurals.

Això ha permès la contractació d'un infermer i una matrona autòctons que treballen regularment tot l'any i que, juntament amb els nostres cooperants que és desplacen a aquest municipi des de Catalunya, col·laboren amb l'infermer cap del Poste de Santé en el desenvolupament dels programes sanitaris previstos per la Regió Sanitària, principalment quant a la implementació de serveis de consulta –estratègies avançades- i accions de sensibilització a poblacions allunyades d'aquest Poste de Santé situat a Mboul.

Aquesta col·laboració i coordinació dels nostres cooperants i professionals també s'estén a d'altres agents que estan desenvolupant projectes a la zona com ara lluita contra la malnutrició infantil (Creu Roja), i d'altres d'àmbit estatal que - conjuntament amb l'equip sanitari local- hem ajudat a implementar com el d' eradicació de la malària i/o prevenció d'infermetats de transmissió sexual.

Actuació 2: Rehabilitació edifici i equipament Poste de Santé de Diawré

Una de les principals dificultats per accedir a l'assistència primària a les 22 comunitats rurals que formen part del municipi de Touba Mboul és la distància –sense que existeixi transport públic- que hi ha entre el Poste de Santé públic situat al nucli de Mboul i la resta de poblacions que depenen del mateix.

La disponibilitat d'una ambulància permet fer desplaçaments des d'aquest Poste de Santé a aquests nuclis per assistir aquells casos més greus, però, d'una banda, no dona a l'abast per atendre totes les necessitats, i d'altra banda, no és viable per a situacions que no són d'urgència com consultes bàsiques i d'altres tractaments senzills com ara prendre's la tensió, el nivell de sucre, etc.

Des de Cooperació Activa estem treballant per millorar la descentralització d'aquest sistema d'atenció primària, d'una banda, construint conjuntament amb les entitats veïnals d'aquestes comunitats rurals Cases de Santé en aquests nuclis, i d'altra banda, contractant personal sanitari local i millorant la seva capacitat, així com afavorint l'accés de la població a medicaments.

Vam iniciar a l'any 2013 la rehabilitació d'un espai que acollís un Poste de Santé a la comunitat rural de Diawré, així com establir contactes amb d'altres entitats veïnals interessades també en construir al seu nucli Cases de Santé, i amb les quals poguéssim establir una xarxa de recursos i/o professionals.

Aprofitant l'estada dels cooperants d'estiu a l'Agost del 2014, acabarem d'equipar –lavabos i aigua corrent, mobiliari mínim, pintura, etc- i s'inaugurà oficialment la Casa de Santé de Diawré, habilitant-ne tres espais: recepció, consulta i una altra sala per a revisions pre-natals, amb dos llits d'hospital.

Amb la contractació de professionals, i per afavorir l'atenció d'urgències també a la nit i, especialment atendre les dones que es fiquen de part, aquest 2015 s'ha dotat aquest equipament amb electricitat- instal·lant-hi plaques solars- i s'ha reconstruït la sala de parts i adquirit material per una atenció adient al part i seguiment pre i post-part, així com s'ha habilitat un altre espai com a farmàcia.

Una infermera, una matrona i dos agents de salut comunitària, que depenen de la nostra entitat i l'Association pour le Developpement de Diawré, atenen regularment en aquest centre de salut, el qual roman de guàrdia les 24 hores del dia.

D'altra banda, a través de conveni amb l'Ecole Elementaire de Diawé, s'ens ha cedit un espai que no estaven utilitzant per a habilitar-lo per a fer-hi consulta, alhora que s'ha iniciat la construcció d'una altra casa de Santé en aquesta població, que hi ha previst acabar al Setembre del 2016. D'altres entitats veïnals –a través de la seva adscripció a la Federació d'entitats veïnals de Touba Mboul –en procés de regularització- han mostrat el seu interès en afegir-se a aquesta xarxa sanitària, pel que hi ha prevista la construcció a d'altres comunitats rurals de més Cases de Santé els pròxims anys.

Actuació 3: Serveis de consulta regular en Atenció Primària i Salut maternal als nuclis de Diawré, Diawé Sèrère i Keur Madiop

Des d'agost del 2015 1 infermera, 1 matrona i 2 Agents de Salut comunitària contractats per l'Association pour le Developpement de Diawré, gràcies al co-finançament de l'AGÈNCIA CATALANA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT (ACCD) i de la nostra entitat, realitzen consultes regulars d'atenció primària i maternal al nucli de Diawré Kouta, Diawé Sèrère i Keur Madiop.

La contractació d'aquests professionals i prestació de serveis a les comunitats rurals esmentades forma part del projecte Millora de l'Abast i eficàcia de la Xarxa d'Atenció primària a Touba Mboul, que compta també

–a més de l'ACCD- amb la col·laboració del Commune de Touba Mboul, la Regió Sanitària i Poste de Sante de Touba Mboul i tres entitats veïnals de Touba Mboul.

Aquesta xarxa vol afavorir l'accés universal a la salut tot apropant els recursos socio-sanitaris als habitants d'aquestes comunitats rurals, d'una banda, treballant conjuntament amb les entitats veïnals per detectar i solventar problemàtiques en aquest àmbit, convertint a aquests professionals en agents de desenvolupament sanitari que coneixen i acompanyen als membres de la comunitat en tot allò relacionat amb la seva salut, alhora que hem creat un fons social per tal de poder assistir gratuïtament a les persones que no disposen de recursos econòmics.

Totes les persones que resideixen a qualsevol de les 22 comunitats rurals que formen part del municipi de Touba Mboul poden ser atesos a qualsevol d'aquests tres nodes de la xarxa. S'ha establert una quota d'un 30% d'assistència social, havent d'omplir els beneficiaris per accedir a aquesta una sol·licitud que –estudiada setmanalment per una comissió formada per professionals sanitaris i membres d'entitats veïnals- en cas de ser aprovada dona accés a assistència i medicació gratuïta.

El protocol d'actuació estableix –independentment de la seva situació socioeconòmica- que s'ha d'atendre a tothom. Estudiant-se després les millors opcions per a poder finançar aquesta assistència que, a més de la gratuïtat, en funció de la situació

de cada usuari contemplen també el co-pagament (50%) i/o el pagament per terminis.

Per ampliar l'abast d'aquestes mesures socials i facilitar aquest accés universal a l'assistència sanitària s'està treballant també amb grups específics com ara els de malalties cròniques i les persones que requereixen d'atenció especialitzada –que nosaltres no podem oferir- duent a terme una campanya de mutualització per permeti rebaixar els costos d'aquesta assistència.

Actuació 4: Jornades de consultació gratuïta, i entrega de medicaments per a persones sense recursos

L'accés a l'assistència sanitària no és gratuït al Senegal. El preu d'una consulta oscil·la entre 300 i 500 FCF -uns 50 i 75 cèntims d'euro- als centres de sanitat públics, preu al que s'hauria de sumar el dels medicaments receptats, entre 1000 i 2000 FCF de mitjana. A més, la manca de recursos dels postes de Sante, obliga a derivar molts malats a l'hospital de la regió sanitària –a Mbacke- per a realitzar-se proves i anàlisis, així com per a poder veure's amb especialistes, pujant aquest preu de partida que moltes persones no poden pagar, renunciant així sovint a anar al metge.

Per tractar de millorar aquest accés a la sanitat i alhora fer difusió del projecte Millora de l'abast i eficàcia de la xarxa d'Atenció primària al municipi de Touba Mboul, l'equip sanitari de Cooperació Activa, acompanyat pels professionals sanitaris del Centre de Santé de Touba Mboul, va duu a terme entre el 20 de juliol i el 30 d'agost jornades de consultació i entrega de medicaments gratuïts a quasi 1300 persones; Touba Mboul (73), Diawré (748), Keur Maliop (217), Diawé Sérère (181) i Kael (80). L'Hospital Verge Cinta de Tortosa i, amb la mediació de l'Ateneu Llibertari de Reus, molts particulars, ens facilitaren els medicaments que es distribuïren gratuïtament.

Amb aquestes jornades –que ja no tornarem a fer, ja que a partir d'aquest 2016 hi ha un fons social vinculat a la nostra entitat destinat a l'accés i cobertura universal

de les persones que acudeixen als nodes de la xarxa sanitària- vam aconseguir que moltes persones que arrosseguen des de fa molt de temps molèsties i/o malalties, i que no acudeixen al Centre de Salut perquè no tenen diners, poguessin ser diagnosticades, informades de la seva situació de salut i, en aquells casos que ha estat possible, tractades.

La tipologia de casos atesos són principalment malalties comuns –hipertensió, dolors musculars, etc- davant les quals les persones afectades no estaven prenent cap mesura de control, i d'altres més greus –afeccions cardíques, problemes dermatològics i oftalmològics- que el nostre equip sanitari no podia tractar, però de les quals s'ha informat als interessats i se'ls a derivat a especialistes locals.

Actuació 5: Formació i assessorament a professional de la Xarxa sanitària de Touba Mboul.

Una infermera i una matrona amb formació universitària del Senegal i 2 agents comunitaris de salut que han assistit a un mòdul impartit en el marc d'un programa formatiu de la Regió sanitària de Mbacke treballen conjuntament amb el nostre equip sanitari de cooperants en el disseny i implementació d'actuacions per a millorar les condicions sociosanitàries al municipi de Touba Mboul i afavorir l'accés als serveis d'atenció primària i salut materno-infantil vinculats a la xarxa.

Atenent a que la capacitat dels professionals locals més estrictament tècnica -relacionada amb les patologies més freqüents i mesures de prevenció per reduir la seva incidència- és molt bona, la tasca de formació i assessorament de Cooperació Activa es centra més en l'intercanvi de procediments de treball a Senegal i Catalunya en l'àmbit de l'atenció primària, així com –en sintonia amb els projectes que duem a terme- abordar aquesta dimensió sanitària des del desenvolupament comunitari –i participació de la comunitat- tot introduint els valors i manera de fer de la nostra entitat.

De cara al desplegament dels serveis regulars d'Atenció primària i salut materno-infantil en el marc d'aquesta xarxa sanitària s'ha focalitzat inicialment aquest treball conjunt en la difusió d'una concepció de l'atenció primària lligada a la proximitat als usuaris i a la comunitat,

on el professional té un coneixement individualitzat dels beneficiaris de la xarxa i els acompanya en tot allò que té a veure amb la seva salut, així com en l'assessorament per a una millor gestió documental de la xarxa; historials, recollida de dades i creació d'indicadors per un millor coneixement de la situació sanitària, seguiment de les actuacions engegades i avaluació de les mateixes.

Arran d'aquesta posada en marxa de la xarxa sanitària i contractació de professionals locals, a partir de l'avaluació de la situació sanitària a la zona, es treballarà cada any la millor manera de dur a terme campanyes concretes per combatre determinades patologies i, en relació a aquestes, es realitzaran seminaris de formació -aprofitant les estades dels cooperants de la nostra entitat a l'estiu- en el marc dels quals s'estudiarà i debatrà la millor manera d'abordar aquestes.

PROGRAMA IV: PREVENCIÓ I SALUT PÚBLICA

Un dels objectius més importants a l'hora de desenvolupar una xarxa d'atenció primària és el d'apropar la salut –o el benestar físic i psicològic- a la ciutadania, no limitant-se a curar malalties, sinó treballant per a prevenir-les, així com promoció de bons hàbits que redueixin la seva incidència i millorin la qualitat de vida de les persones.

L'Estat del Senegal ha fet un esforç important en aquest àmbit de la prevenció i la salut pública, però la manca de mitjans i, sobre tot, la situació de pobresa de les poblacions que formen Touba Mboul limiten molt l'aplicabilitat dels programes previstos. La manca d'infraestructures bàsiques, com ara latrines, o accés a aigua corrent potable, per exemple, són condicionants ambientals bàsics que poden desencadenar malalties, però que requereixen d'inversions econòmiques per solucionar aquestes situacions.

Altres aspectes, com la manera de guanyar-se la vida, amb dures i llargues jornades al camp, o la convivència en espais propers d'animals i persones, per exemple, tenen també un efecte directe sobre la salut de les persones en aquestes poblacions. Però també hi ha d'altres àmbits d'intervenció, com ara salut alimentària, higiene, i prevenció contra malalties com ara la malària i el paludisme, en els que es pot intervenir, i de fet s'està fent, amb campanyes concretes de sensibilització.

Les accions desenvolupades en aquest programa des de Cooperació Activa contemplen totes aquestes situacions.

D'una banda, una especialista en Salut pública ha fet una diagnosi per establir millores a introduir per part de les famílies i la comunitat –mesures d'higiene, alimentació, adequació de l'habitatge, etc- per reduir i evitar la incidència d'algunes malalties detectades, així com també suggeriments –sense renunciar a les mesures de pressió social pertinents- a les administracions locals d'altres actuacions a implementar, com ara la potabilització de l'aigua (que ara mateix, sense estar-ho, es cobra a un preu elevat). D'altra banda, el nostre equip sanitari conjuntament amb el de la xarxa sanitària de Touba Mboul, ha dissenyat tota una sèrie d'accions de sensibilització per tractar de reduir sistemàticament malalties amb prevalença, com ara problemes dermatològics, oculars i/o malalties de transmissió sexual (sífilis, SIDA, etc.) que, sense oblidar aquesta dimensió social, requereixen també d'una atenció i tractament des d'una perspectiva més estrictament biomèdica.

Actuació 1: Accions sensibilització: higiene, alimentació, infermetats transmissió sexual, etc.

Les accions de sensibilització i prevenció són un dels eixos més importants d'aquest treball conjunt amb les entitats veïnals. Aquestes afavoreixen una millor arribada a la població i la creació de dinàmiques i

grups de treball adaptats a les necessitats de les patologies tractades en cada ocasió.

La manera de treballar consisteix en crear comitès no molts grans de dones (màxim 12) a les poblacions que formen part de la xarxa sanitària per conèixer el que pensen de cada malaltia sobre la qual es vol sensibilitzar, com actuen i, a partir d'aquesta informació, decidir la millor manera de fer arribar la informació adient al màxim de població.

La Regió Sanitària, en aquest àmbit de la prevenció i salut comunitària, ha format Agents de salut comunitària a les aldees que duen a terme aquestes actuacions; mensualment vacunació infantil (PEV) al Poste de Sante de Mboul, distribució dos vegades a

l'any a totes les aldees del municipi de Vitamina C per lluitar contra la malnutrició infantil, pastilles contra els paràsits intestinals i per evitar el tracoma (infermetat als ulls), així com aprofitant la concentració de persones per a les vacunacions infantils (PEV) a Mboul, es realitzen també xerrades de sensibilització sobre alimentació i higiene, diarrea, infermetats de transmissió sexual, malària i paludisme.

Si bé la manera de treballar en aquest àmbit de la sensibilització i la prevenció comunitària del nostre equip i de la Xarxa sanitària difereix del de la Regió Sanitària mirem de complementar-nos abordant d'altres temes i/o bé concretant més les malalties sobre les quals hem decidit intervenir.

Les campanyes posades en marxa la tardor del 2015 i que continuaran fins a la primavera del 2016 són: campanya de mutualització per reduir els costos de l'assistència en persones cròniques i malalties que requereixen d'especialista, afavorir controls prenatals a partir dels primers mesos d'embaràs (la mitjana és a partir del sisè), campanya de lluita i eradicació de la Sifilis al municipi de Touba Mboul així com d'altres complementàries a les que realitza la Regió sanitària com ara la relació de l'alimentació amb la hipertensió i alternatives dietètiques accessibles a la zona més adients.

Actuació 2: Posada en marxa i gestió xarxa de farmàcies comunitàries a Diawré i d'altres poblacions de Touba Mboul

L'accés als medicaments al Senegal no és gratuït, i per a molts dels seus habitants amb pocs recursos, fins i tot, pot ser considerat com un luxe. Les farmàcies, malauradament, esdevenen una opció de negoci molt rentable a la regió de Mbacke.

Els centres sanitaris, com el de Touba Mboul, acostumen a tenir una petita farmàcia amb els medicaments d'ús més freqüent –quasi sempre genèrics- que poden adquirir-se amb recepta.

La majoria dels medicaments, tanmateix, s'adquireixen a farmàcies privades, habitualment amb un sobrecost d'un 30%.

Els centres sanitaris, a més, sovint tenen les seves existències esgotades, sent l'única opció anar a aquestes farmàcies de gestió privada. A més, quant la farmàcia del centre funciona millor, aquesta sovint s'utilitza com un recurs per a sufragar el cost dels auxiliars sanitaris, afegint-se per aquest motiu un sobrepreu al cost real d'aquests medicaments.

Per tal d'assegurar una major accessibilitat als medicaments, des de Cooperació Activa i l'Associació pel desenvolupament de Diawré, hem promogut la creació d'una xarxa de farmàcies comunitàries. Aquesta

adquireix medicaments genèrics amb el mateix efecte terapèutic que els de marca -habitualment esgotats als punts de venda de la xarxa pública- per a vendre'ls al seu preu de compra.

La seva gestió va a càrrec de les entitats veïnals que formen part de la xarxa -ara mateix l'Associació pel desenvolupament de Diawré i l'Assotiation des jeunes unis de Diawé- i per garantir que no hi ha ànim de lucre està supervisada pel Groupement d'Interêt Economique Fatima Gueye i la nostra entitat.

La proposta és ampliar aquesta xarxa -federant-nos amb d'altres entitats de desenvolupament local- a d'altres poblacions que formen part de Touba Mboul, per, a banda d'aquests genèrics que ens subministra el ministeri de Sanitat, millorar els preus d'adquisició i venda d'altres medicaments i/o productes sanitaris dels quals no ens pot proveir l'Estat i tenen una alta demanda.

PROGRAMA V: EMPRENEDORIA ECONÒMICA I SOBIRANIA ALIMENTÀRIA

El gruix de l'activitat econòmica del municipi de Touba Mboul es basa en la venda dels cultius que són possibles gràcies únicament a les pluges d'estiu: blat de moro, síndria i, principalment, cacauet. No hi ha aigua per a regadiu, i no plou gens la resta de l'any.

Sent aquesta la principal entrada de diners anual, molts agricultors es veuen forçats a vendre tot seguit –quant acaba l'estiu- la seva collita a un preu baix de mercat a productors més grans, ja que necessiten metàl·lic per cobrir les seves necessitats familiars, i sovint pagar préstecs assolits per a poder cultivar la terra.

És necessari, d'una banda, millorar les condicions de venda d'aquests productes, gestionant a través de cooperatives comunitàries el seu emmagatzematge i distribució, obtenint així un preu de venda millor. D'altra banda, d'alguns d'aquests, com ara el cacauet, es treuen d'altres productes manufacturats que poden ser objecte també d'aquestes cooperatives.

Més enllà de la millora de les possibilitats que ofereixen els productes tradicionals, alhora és important crear petites explotacions de producció en el sector agropecuari i d'altres que aprofitin la disponibilitat de mà d'obra –sense ocupació durant 8 mesos- i situació estratègica

del municipi; a 20 quilòmetres d'una de les ciutats que –per la seva importància cerimonial- més consumeix del Senegal, com és Touba, i la situació estratègia de Touba Mboul, al centre mateix del país.

Atenent aquestes possibilitats hem iniciat la creació de petits tallers de producció i granjes comunitàries que –aprofitant l'estructura social mateixa de l'entorn de Touba Mboul- fiquen en valor les capacitats de persones i recursos existents al territori, i que poden abastir fàcilment el mercat de proximitat.

Es tracta d'establir una mena de cooperatives descentralitzades de producció adaptades a la dispersió de famílies i nuclis de població existent al municipi. La figura de la cooperativa els ofereix la capacitat administrativa de gestió, supervisió tècnica i venda necessària: administratius, tècnics d'explotació i comercials, alhora que permet el funcionament autònom de cada productor en tant que –habitualment- grup domèstic.

En funció de la resposta de la demanda, s'aniria ampliant l'abast d'aquestes produccions i implicant més famílies.

Actuació 1: Accions de micro-mecenatge per a iniciatives agropecuàries i sobirania alimentària

Des de Cooperació Activa al Camp de Tarragona hem detectat que malgrat que la quasi gran majoria de la

població és emprenedora i aprofita les oportunitats laborals que se'ls ofereixen, la manca de liquiditat provoca que moltes famílies bé no disposin de recursos econòmics per ampliar les seves explotacions agropecuàries o bé que una part del benefici que obtenen es destini a cobrir préstecs demanats per fer-les possibles.

Es tracta de petites iniciatives que van des de més disposició de llavors per cultivar a l'adquisició de bestiar per engreixar i vendre després als mercats locals. Per afavorir-les, a través de les entitats veïnals, des de la nostra entitat ajudem a 10 famílies facilitant-los crèdit a interès zero.

A més d'afavorir aquest accés a recursos complementaris per a les famílies amb menys recursos, cerquem també vies complementàries de comercialització dels seus productes a través d'altres projectes de la nostra entitat, com per exemple, oferint paral·lelament a la comercialització dels productes d'una granja avícola gestionada per una cooperativa impulsada per la nostra entitat també la possibilitat d'adquirir carn provinent dels animals que engreixen aquestes famílies.

Actuació 2: Granja avícola descentralitzada gestionada per una cooperativa de dones

Un expert de COOPERACIÓ ACTIVA –llicenciat en Ciències Ambientals –va realitzar un treball d'investigació a la població de Diawré durant l'estiu del 2014 –que coinci-

deix amb l'època de pluges, i l'única a la que es cultiva a la zona– per a conèixer de primera els tipus de cultiu i tècniques associades als mateixos, així com les formes d'organització, emmagatzematge i venda dels mateixos, de cara a trobar opcions de millora en aquests àmbits.

A banda d'aquest coneixement i optimització dels recursos tradicionals agropecuaris explotats a la zona, des de Cooperació Activa, hem assessorat a la comunitat local i dels voltants en d'altres possibilitats que ofereix la zona, atenent als plans governamentals en aquest àmbit per a la regió, les opcions de finançament existents a nivell local i la pràctica de produccions en sistema cooperatiu dins de la comunitat de Touba Mboul.

Les dues mesures a implementar durant el 2015-16 són la creació d'una cooperativa agrària que permeti socialitzar inversions per a millorar l'emmagatzematge,

conservació i distribució de les produccions agrícoles actuals, optimitzant a l'alta el preu de mercat amb els condicionants actuals, així com engegar -amb el cofinançament de la URV Solidària- una granja avícola descentralitzada de la que participen dones de 15 famílies amb pocs recursos de 3 aldees de Touba Mboul.

Es tracta d'anar engegant petites iniciatives que permetin obtenir als habitants de Touba Mboul ingressos també fora d'aquests tres mesos d'estiu en que plou, alhora que reinvertir els beneficis provinents d'aquesta cooperativa comunitària en l'ampliació i optimització de la producció.

PROGRAMA VI: EDUCACIÓ PER A DESENVOLUPAMENT

Fer cooperació internacional -més enllà d'actuacions puntuals en d'altres països on identifiquem determinades mancances- és una manera d'entendre i mirar el món -una sensibilitat- que s'ha de promoure d'igual manera tant a les zones tradicionalment receptores d'aquesta ajuda internacional com als països on s'inscriuen les ONGs que la duen a terme.

A més, des de Cooperació Activa, entenem que l'única manera de que els projectes tinguin l'eficàcia desitjada, i siguin sostenibles, és treballant conjuntament amb les poblacions destinatàries i els agents locals.

Això, d'una banda, implica qüestionar els discursos que focalitzen les mancances dels receptors, i la necessitat dels mitjans i supervisió d'Occident, per a, contràriament, denunciar les dinàmiques que obstaculitzen el desenvolupament i repartició justa dels mitjans de vida en aquestes àrees (ens sorprendria veure com la cooperació sovint amaga retòriques neocolonitzadores). D'altra banda, això suposa qüestionar aquests mateixos criteris aplicats a la nostra pròpia societat, i cooperar amb d'altres agents per a permetre la irrupció d'alternatives de desenvolupament aquí i allà ètica i socialment més justes.

Atenent aquesta manera de fer, l'experiència, manera de treballar amb els equips locals dels municipis on duem

a terme tasques de cooperació internacional i valors lligats a les iniciatives engegades conjuntament, és possible dissenyar i duu a terme també a Catalunya campanyes de sensibilització sobre els riscos que observem en els actuals models de desenvolupament, discursos i accions que els recolzen, així com presentar d'altres opcions alternatives a aquests models hegemònics i –a través d'aquesta mirada– fer diferents activitats per a conèixer la realitat d'aquests països.

La col·laboració propera amb tècnics dels països amb que treballem –com ara Senegal– ens porta a fer-nos participants de les seves propostes i fer-ne difusió a Catalunya. Les nostres accions en aquest àmbit de l'educació per al desenvolupament (EpD), en aquest sentit, es centren, d'una banda, en presentar els nostres projectes –sensibilitat associada i context dels mateixos– a diferents agents i actors del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre, i d'altra banda, a fer diferents accions de sensibilització per a promoure els valors lligats a la cooperació amb nens i nenes de primària a través de tallers i d'altres accions.

Actuació 1: Operació Àfrica des del Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre

L'imaginari que, principalment, transmeten els mitjans de comunicació i les indústries culturals sobre Àfrica tendeix a remarcar bé aspectes negatius com ara guerres, hambrunes, i mancances en general, o bé a promoure una visió exòtica d'aquest continent centrat en la seva

flora i fauna, on les persones africanes que poblen aquests paratges naturals apareixen com un element més del paisatge.

El cinema de dibuixos animats és el que millor serveix d'exemple a aquest imaginari; el llibre de la Selva, el Rei Lleó, Madagascar, o llibres infantils amb molt d'èxit, com ara Operació Àfrica són només un mostra dels productes culturals amb els que se'ns va modelant aquest imaginari sobre Àfrica.

L'objectiu de Cooperació Activa és crear vincles de cooperació entre Senegal i Catalunya basats en la simetria, l'empatia i la col·laboració entre persones d'ambos països, per això ens sembla fonamental tractar amb els més petits els prejudicis i visions que tenim d'Àfrica, properes encara a un imaginari paternalista i colonial, que no és sensible a les capacitats i aportacions culturals de l'Àfrica.

Una tasca formativa fonamental és promoure l'empatia i actitud receptiva en els nens i nenes per aprendre dels altres. Per a fer-ho, d'una banda, volem transformar l'imaginari – que els mitjans de comunicació ofereixen com luxosa, fàcil i abocada al consum– que tenen els nens i nenes africans/es d'Europa, per a reforçar la seva autoestima cultural i donar arguments crítics respecte a aquesta idealització d'Europa, i d'altra banda, deconstruint també l'imaginari que els nens i nenes de Catalunya tenen d'Àfrica, incidim en les desigualtats nord-sud i les

seves causes, i alhora tractem de despertar la seva curiositat envers les persones que viuen en aquest continent i les seves aportacions culturals.

Hem fet diverses activitats i tallers –expressió escrita, dibuix, cinema etc- per recollir aquest imaginari que tenen els nens i nenes de Catalunya respecte al Senegal i l'Àfrica en general, i d'Europa els nens i nenes del Senegal.

D'una banda, en aquests, identifiquem estereotips per a il·lustrar com aquesta percepció sovint s'allunya de com voldríem presentar-nos i, d'altra banda, mirem de despertar la curiositat dels nens i nenes de tots dos continents per a plantejar alguna activitat col·laborativa que puguem fer conjuntament.

Als tallers del 2015 hem treballat els àmbits de la música i l'esport. De partida identifiquem els elements comuns que permeti als alumnes trobar semblances i iniciar aquest treball col·laboratiu, i una vegada establert aquest espai comú, treballem les particularitats que trobem a cada continent i incidim en l'enriquiment resultant del contacte entre les seves gents i cultures.

Actuació 2: L'altre Senegal: Àfrica i una altra manera de fer cooperació internacional

Per tal de donar a conèixer els projectes que executem i la realitat dels contextos en el que els desenvolupem hem dut a terme diverses presentacions al Camp de Tarragona (Salou) i a les Terres de l'Ebre (Amposta).

A les mateixes, més enllà de la seva presentació tècnica, fomentem la revalorització d'aspectes rellevants que ens han aportat els equips locals en els àmbits en els que treballem (educació, sanitat i desenvolupament econòmic) i, prenent com a punt de partida aquestes ensenyances, qüestionem la imatge de superioritat que habitualment tenim a Europa respecte a l'Àfrica, per a remarcar com sovint som presoners dels mateixos models i discursos que impedeixen allà –però també aquí– obtenir més justícia social.

Ens desmarquem d'un discurs on se dona a entendre que el que més té ha de donar a qui no en té o té menys, i el victimisme envers la reproducció de models de desigualtat social que s'han anat succeint des de l'esclavisme fins al neocolonialisme globalitzador actual, ja que indirectament reifiquen i donen a entendre que únicament són possibles models de desenvolupament –si bé amb més consciència social- tutoritzats per Occident.

Ans al contrari, remarcuem el paper actiu que les persones i les comunitats tenen –a partir de les seves prò-

pies competències i recursos- per liderar alternatives de desenvolupament més sensibles a les seves necessitats culturals, condicionants ecològics i d'entorn social, i amb més solidesa ètica i potencial de justícia social per a la seva població.

Vàrem dur a terme, els mesos novembre i desembre del 2015, una xerrada a la ciutat d'Amposta (Edifici Terres de l'Ebre) i una altra a Salou (Local del carrer Valls), on presentaren els projectes que estem duem a terme al Senegal, així com tots aquests aspectes al voltant de la nostra entitat i manera de fer Cooperació Internacional.

Actuació 3: Contes del món.

Des de la nostra entitat treballem també en l'àmbit de l'estrangeria, mediació cultural i defensa dels drets humans així com per promoure la cohesió social i fomentar el diàleg intercultural.

Dins de l'espai Aula Intercultural –que tenim a Amposta i Salou- adreçat a a nens i nenes de primària una de les activitats que hem fet ha estat un cicle de contes sobre Àfrica (natura), Magreb (persones grans) i Índia (la solidaritat).

Inspirant-se en valors fonamentals en d'altres contextos culturals (el respecte als grans a Senegal o el Magreb, la natura entre els animistes, la solidaritat entre els habitants del penjab, etc) però que podem considerar universals perquè pensem que també son bons per a l'educació dels

nostres fills i filles, persones arribades a Catalunya amb la immigració han treballat una història amb els nens i nenes per a familiaritzar-los amb aquests valors, i reflexionar sobre el seu significat.

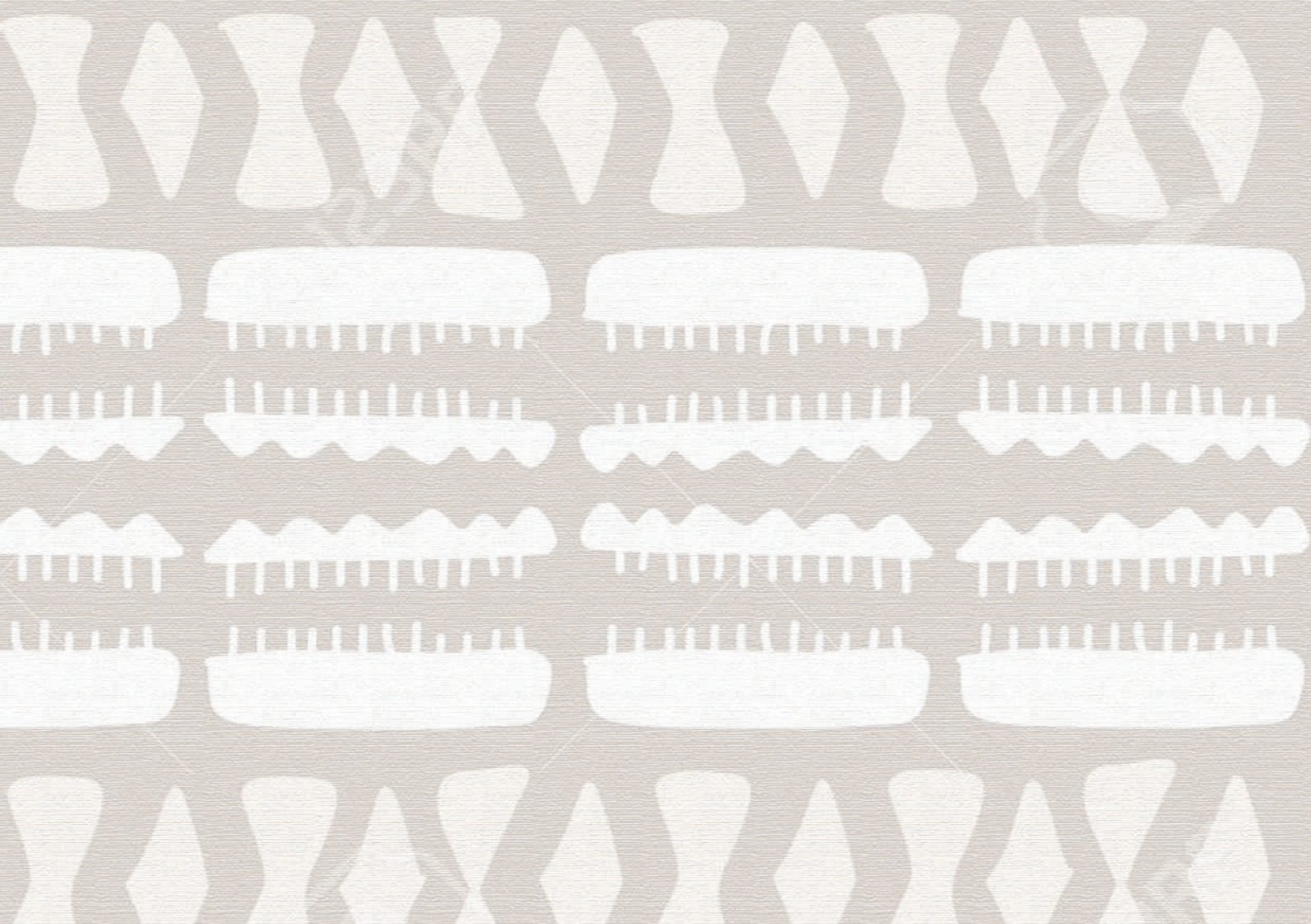
Actuació 4: Taller drets humans.

Tots els anys duem a terme un taller –el 12 de desembre al nostre local de Salou, amb motiu de la commemoració del dia dels drets humans- per apropar els continguts dels drets humans a nens i nenes de primària.

Fem una tria de drets humans sobre els quals els nens i les nenes llegeixen i reflexionen. Després creem con-

juntament un mural amb dibuixos dels i les participants i una reflexió (frase) de cadascun/a d'ells/elles que descriu el vincle d'allò que han decidit dibuixar amb el dret humà escollit.

EQUIP COOPERACIÓ INTERNACIONAL 2015

Els projectes i actuacions que estan recollits en aquesta memòria han estat possibles gràcies a la feina voluntària i desinteressada del nostre equip de cooperants i dels membres de l'Assotiation pour le Developpement de Diawré Kouta i Assotiation des jeunes Unis de Diawé Sérère, així com també a la col·laboració i cofinançament de l'AGÈNCIA CATALANA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT (ACCD) i URV Solidària.

Agrair també espacialment a l'Hospital Verge Cinta de Tortosa la seva donació de medicaments destinats a les Jornades gratuïtes d'aquest estiu 2015 i distribució entre persones sense recursos, i a l'Ateneu Llibertari de Reus per promoure una campanya de recollida de medicaments i material sanitari destinats també als projectes sanitaris de la nostra entitat al Senegal.

Els membres d'aquest equip de cooperants hem finançat les nostres despeses de viatge i allotjament durant les nostres estades al Senegal, així com d'altres accions com ara l'enviament de material divers per als projectes que estem implementant al municipi de Touba Mboul, mentre que la col·laboració de l'AGÈNCIA CATALANA DE COOPERACIÓ AL DESENVOLUPAMENT ens ha permès la contractació de personal local i posada en marxa de la xarxa sanitària i la de la URV Solidària l'empenta econòmica inicial per a la creació d'una granja avícola.

El nostre agraïment especial a tots i totes aquelles persones que han volgut ser part de Cooperació Activa al Camp de Tarragona i les Terres de l'Ebre i contribuir a fer possible totes les actuacions que aquí hem recollit:

Mr. Abibou Diop
Mr. Abdou Fall
Alexis Casanova
Ana Cristina Omanz Mur
Balde Sow
Cinta Cayetana Salas
Claudia Bustillo Martinez
De Haan William Oisin Peadar
Demba Couta
Halima Benhalip
Ingrid Martinez
Itziar García
Joan Lluís Guash Gibergas
Jordi Vidiella Amposta
Jose Luis Rodríguez Regueira
Laura Fita Subirós
Maloume Diaw
Mr. Mapenda Diop
Maria Pilar Lozano Torró
Mercé Algara
Patricia Sanchez García
Saray Sanchez
Sergio Higón

COOPERACIÓ ACTIVA
AL CAMP DE TARRAGONA

Calle General Prim, 92-94
Amposta 43870

Calle Valls, 12 Baixos
Salou 43840

Tel. 630 83 10 01 / cooperacioactivatgn@gmail.com

Inscrita amb el número 52083 de la secció 1^a
del Registre del Departament de Justícia de la Generalitat de Catalunya

Cr. Valls, 12 bxs Salou 43840
CIF-G55620439